

Sygn. akt III KK 374/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Henryk Gradzik (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Barbary Nowińskiej
w sprawie J. Z.

oskarżonego z art. 305 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. -prawo
własności przemysłowej

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 8 lutego 2017 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich
od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 22 października 2015 r., sygn. akt IV Ka (...)

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w B.

z dnia 25 czerwca 2015 r., sygn. akt XI K (...),

**1. uchyla zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w B. oraz
utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego w B. i
uniewinnia oskarżonego J. Z. od popełnienia zarzucanego mu
czynu,**

2. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy oskarżył J. Z. o to, że w okresie do dnia 7 grudnia 2014 r. w B. na terenie giełdy samochodowej wprowadził do obrotu, oferując do sprzedaży wyprodukowany przez siebie towar w postaci samoprzylepnych naklejek samochodowych z zastrzeżonymi znakami towarowymi należącymi do Audi w ilości 133 sztuk, Skoda w ilości 287 sztuk, Toyota w ilości 75 sztuk, Mercedes w ilości 209 sztuk, Hyundai w ilości 53 sztuk, Volkswagen w ilości 382 sztuk, Ford w ilości 466 sztuk, Opel w ilości 256 sztuk, z czego uczynił sobie stałe źródło dochodu, czym działał na szkodę Kancelarii Prawnej (...) z siedzibą w W., reprezentującej wymienione firmy, tj. o czyn z art. 305 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej.

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2015 r., sygn. XI K (...) Sąd Rejonowy w B. umorzył postępowanie przeciwko J. Z. w sprawie o opisany wyżej czyn.

Po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych Sąd Okręgowy w B. postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2015 r., sygn. IV Kz (...) uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do merytorycznego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2015 r., sygn. XI K (...) Sąd Rejonowy w B., ustalając, że oskarżony czynem swoim wypełnił znamiona występkę z art. 305 ust. 1 i 3 powołanej wyżej ustawy w sposób opisany w akcie oskarżenia i przyjmując, że społeczna szkodliwość tego czynu jest znikoma, na podstawie art. 1 § 2 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., postępowanie karne wobec oskarżonego umorzył, a na podstawie art. 100 k.k. w zw. z art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek dowodów rzeczowych w postaci naklejek z logo wymienionych firm.

Oskarżony złożył apelację od tego wyroku i podniósł w niej zarzut obrazy prawa karnego materialnego, tj. art. 305 ust. 1 i 3 ustawy Prawo własności przemysłowej (w dalszym tekście u.p.w.p.), polegający na błędnym przyjęciu, iż swoim zachowaniem wyczerpał znamiona zarzucanego mu czynu. Wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 22 października 2015 r., sygn. IV Ka (...) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł kasację od prawomocnego wyroku na korzyść J. Z.. Zarzucił wyrokowi rażące naruszenie prawa karnego materialnego, tj. art. 305 ust. 1 i 3 u.p.w.p., mające istotny wpływ na jego treść, a polegające na uznaniu, że J. Z. dopuścił się popełnienia przypisanego mu czynu, mimo braku w jego działaniu znamion przestępstwa określonego w tym przepisie. W konkluzji złożył wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu I instancji i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia przypisanego czynu.

Sąd Najwyższy zważył:

Zarzutowi kasacji nie można odmówić słuszności. Istotnie, przypisany oskarżonemu czyn nie wypełnia wszystkich znamion czynu zabronionego określonego w art. 305 ust. 1 u.p.w.p. Przepis ten formułuje dwa rodzaje czynności sprawczej typu przestępstwa: 1) oznaczanie towarów podrobionym znakiem towarowym, bądź zarejestrowanym znakiem towarowym, którego sprawca nie ma prawa używać, w celu wprowadzenia tak oznaczonego towaru do obrotu, 2) dokonanie obrotu towarami oznaczonymi podrobionym znakiem towarowym bądź zarejestrowanym znakiem towarowym, w sytuacji gdy osoba go dokonująca nie ma prawa go używać. Przytoczone brzmienie przepisu wskazuje, że w obu postaciach popełnienia przestępstwa przedmiotem ochrony jest oznaczanie i obrót towarem objętym prawem ochronnym na dany znak towarowy.

Podstawowym zagadnieniem wyłaniającym się przy rozpoznaniu zarzutu kasacji jest to, czy sam znak towarowy należy uznać także za towar objęty prawem ochronnym, a więc czy może on uchodzić za przedmiot czynności wykonawczej omawianego typu przestępstwa. Na tak stawiane pytanie Sądy obu instancji udzieliły odpowiedzi twierdzącej, aczkolwiek bez bliższego uzasadnienia swego stanowiska. Analiza zakresu normowania, a zarazem penalizacji w przepisie art. 305 ust. 1 u.p.w.p. nie potwierdza jednak trafności poglądu wyrażonego w tej kwestii w prawomocnym wyroku. Wykładnia językowa wskazuje bowiem, że przedmiotem czynności sprawczej w obu formach popełnienia przestępstwa stypizowanego w art. 305 ust. 1 u.p.w.p. są równocześnie – towar i znak towarowy ale w integralnym funkcjonalnie powiązaniu (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 30 października 2013 r., II AKa 157/13, KZS 2014/2/51). Zakazane jest wszak

oznaczanie towaru podrobionym znakiem towarowym albo znakiem zarejestrowanym przy braku uprawnienia do jego używania, bądź też dokonywanie obrotu towarem oznaczonym takimi znakami. Wynika stąd, że wypełnienie normy sankcjonowanej w obu jej postaciach następuje nie wcześniej, niż przed naniesieniem na towar znaku towarowego podrobionego albo zarejestrowanego lecz bez prawa do jego używania. Przepis ten nie penalizuje natomiast podrabiania znaku towarowego, ani obrotu podrobionym znakiem towarowym, czyli czynności przygotowawczych. Zachowania takie nie mogą więc być uznane za karalne (art. 16 § 2 k.k.). W tym aspekcie słusznie podkreśla się w uzasadnieniu kasacji, że wykładnia rozszerzająca przepisów prawa karnego materialnego nie jest dopuszczalna, a normy penalizujące określone zachowania są ustanawiane przy respektowaniu przez ustawodawcę zasady *ultima ratio*, charakteryzującej funkcję prawa karnego.

Do wniosku, że art. 305 ust. 1 u.p.w.p. nie penalizuje samego podrabiania znaku towarowego prowadzi wykładnia funkcjonalna w innym jeszcze aspekcie. Rolą znaków towarowych jest identyfikowanie, dające możliwość właściwego rozpoznania towarów, będących przedmiotem obrotu na rynku. Znaki towarowe stanowią zatem narzędzie, którymi podmiot wprowadzający do obrotu oznacza towar, któremu zamierza udzielić ochrony w ten sposób, że wyróżnia go zarejestrowanym znakiem od towaru pochodzącego z innego źródła. Założoną funkcję zaczyna spełniać znak towarowy po oznaczeniu nim towaru. Przepis art. 305 ust. 1 u.p.w.p. chroni więc nie byt samego znaku, lecz rozpoznawalność towaru przeznaczonego do obrotu lub funkcjonującego w obrocie – stanowiąc normę sankcjonującą oznaczanie towaru znakiem towarowym podrobionym lub zarejestrowanym ale bez prawa do używania go.

O tym, że ustawodawca nie traktuje znaku towarowego jako towaru, który samym sobą stanowiłby przedmiot czynności wykonawczej przestępstwa z art. 305 ust. 1 u.p.w.p, przekonuje treść art. 120 ust. 1 i 2 tej ustawy. Określa się w nich znak towarowy jako „każde oznaczenie, ... jeżeli nadaje się do odróżnienia towarów jednego przedsiębiorstwa od towarów innego przedsiębiorstwa”, przy czym znakiem towarowym może być także melodia lub inny sygnał dźwiękowy, a więc takie „oznaczenia”, które ze względu na swą niematerialną naturę nie mogą

przybrać postaci towaru. Wynika stąd, że ustawodawca uznaje znak towarowy za medium, za pomocą którego osiąga się cel oznaczenia towaru jako pochodzącego od określonego przedsiębiorcy, a nie za byt tożsamy z towarem. Występując samoistnie, znak towarowy nie może być uznany za przedmiot czynności wykonawczej omawianego typu przestępstwa.

Prezentowane tu stanowisko znajduje wsparcie w piśmiennictwie prawniczym, zgodnie wypowiadającym się, że art. 305 ust. 1 u.p.w.p. nie obejmuje ochroną samego znaku towarowego (J. Raglewski – Komentarz do art. 305 ustawy Prawo własności przemysłowej, Lex 2016 online, E. Czarny-Drożdżejko – Wybrane problemy stosowania art. 305 ustawy Prawo własności przemysłowej, Prok. i Pr. 2005, nr 10, M. Kucharska-Derwisz – Prawnokarna ochrona znaków towarowych, Prok. i Pr. 2006, nr 3).

Z wszystkich tych względów, uznając że zaskarżony wyrok jest obarczony obrazą prawa materialnego wskazaną w zarzucie kasacji, Sąd Najwyższy uchylił tenże wyrok, a także utrzymany nim w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji i uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzuczonego mu czynu.

O obciążeniu Skarbu Państwa kosztami procesu orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k.

r.g.